

Ljubljana, 21. december 2009

ZAPISNIK

8. seje Strateškega sveta za tehnološko politiko pri GZS, ki je bila 16. decembra 2009 ob 14.00 uri na GZS.

Prisotni člani SSTP: dr. Blaž Nardin (Gorenje Orodjarna), dr. Janez Bešter (FE), dr. Zoran Marinšek (Inea), dr. Peter Stanovnik (IER), dr. Tomaž Kmecl (Etra 33), dr. Miloš Ebner (Trimo), Peter Žigante (Savaprojekt), Marjan Mateta (Mitol), dr. Tomaž Savšek iz TPV d.d. (za ACS), Tanja Mohorič (za Hidria), Rok Uršič (Instrumentation Technologies), mag. Mateja Mešl (Koncept), dr. Matej Lipoglavšek (IJS); mag. Mateja Čepin (SVLR), mag. Vekoslav Korošec (GZS), Aleš Hočevar (GZS ZEEI), Alenka Avberšek (GZS)

Opravičeni člani SS TP: dr. Franc Gider (TIA), Robert Žerjal (Iskra Avtoelektrika), dr. Jana Kolar (MVZT), mag. Janko Burgar (MG);

Dnevni red:

1. Pregled realizacije sklepov in potrditev zapisnika 7. seje (**Alenka Avberšek**)
(poslano gradivo za sejo: zapisniki s korekcijami prisotnih članov do 26.11.2009)
2. Stanje in poenostavitve za učinkovitejše črpanje EU in državnih razvojnih sredstev (**mag. Mateja Čepin**)
(Gradivo dostavljeno na seji : povzetki predlogov SS TP GZS v zvezi s sistemskimi in operativnimi spremembami za učinkovitejše črpanje EU, Predlogi dr. Zoran Marinšek) Razno

Ad1)

Članom sveta je bil v gradivu za sejo posredovan daljši in krajši zapisnik 7. seje, ki je vključeval pripombe in dopolnila članov sveta. Brez dodatne razprave je bil zapisnik potrjen.

Povzetek sklepov 7. seje:

Kljub konstruktivnim kritikam v zvezi s centri odličnosti SS TP GZS ne dvomi v kompetentnost izbora in recenzentov, čeprav je bilo zastavljeno vprašanje, če so bili izbrani tako, da so ustrezno upoštevali specifičnosti področij. Od MVZT se pričakuje, da bodo pripombe obravnavane korektno, zlasti pa to, da bo prioriteta razvojna področja opredelilo s temeljito analizo vseh prijav, ne le na osnovi izbranih CO. Od MVZT in MG se pričakuje nov instrument, s katerim se bodo podprla neizbrana partnerstva, v katerih je zbrano odlično znanje. Poiskati je treba tudi druge vire, med njimi zlasti javna naročila, pilotne projekte in druge instrumente, preko katerih ima lahko država pomembne vzvode za vključevanje domačega znanja v strateška in operativna državna naročila.

Razširitev članstva SS TP je realizirana deloma. Po načelih, da se vanj vključuje predstavnike gospodarstva in RR institucij, ki so (bili) aktivni na področjih povezovanja podjetij in RR sfere za skupne razvojne projekte, oblikovanje strategij razvoja, itd... (grozdi, tehnološke mere in platforme), kot zunanje deležnike pa po funkciji odgovorne na pristojnih direktoratih ministrstev, ki jih zadevajo politike za tehnološki preboj (MG, MVZT, SVLR, agencije), so bili v članstvo povabljeni dr. Miloš Ebner (Trimo), Miloš Šturm (Hidria), dr. Matej Lipoglavšek (IJS) in dr. Stanko Strmčnik (IJS).

AD2)

Predstavljen je bil presek stanja porabe 4,2 milijarde EUR evropskih sredstev, s katerimi Slovenija razpolaga v obdobju 2007-2013, instrumenti, ki so bili potrjeni v letu 2009, posebej instrumenti, namenjeni za razvojno-raziskovalne aktivnosti in tehnološki razvoj podjetij. Ob nespremenjeni strukturi načrtovanih sredstev po Operativnih programih in njihovih podprogramih in prioritetah sredstev za spodbujanje razvoja ni več na razpolago. Zato se pričakujejo spremembe OP, po principu vlaganj v vsebine in manj v zidove.

Predstavljene so bile poenostavitve, ki so že uvedene oziroma se uvajajo. Člani sveta so izpostavili ostale nerešene administrativne in organizacijske ovire, ki zavirajo učinkovito črpanje sredstev po že sklenjenih pogodbah.

Pomemben del razprave je tekel v smeri strateškega razmisleka o novih instrumentih razvojne politike, ki so nujni tako za dejanske spodbude tehnološkega razvoja kot za pospešeno črpanje EU sredstev, ki so edina realno razpoložljiva sredstva za razvoj gospodarstva.

POVZETEK PREDSTAVITEV, RAZPRAVE IN ZAKLJUČKOV

Slovenija je od 4,2 milijarde EUR (v perspektivi 2007-2013) v obdobju 2007-2009 upravičena do **2 milijard EUR** evropskih sredstev. Iz tega naslova je bilo do konca oktobra 2009 **kumulativno**, s pripadajočimi domačimi sredstvi, **razpisanih** za 1,285 milijarde EUR EU sredstev, **potrjenih operacij** za 1,871 milijarde EUR, **podpisanih pogodb** za 2,263 milijarde EUR, slaba tretjina razpoložljivih sredstev, **izplačanih sredstev** podjetjem 537 mio EUR, (slabih 10 % za 2007-2013), **posredovanih pa le 6,3% in certificiranih le 2,6% zahtevkov** za povračilo razvojnih sredstev iz evropskega v nacionalni proračun iz EK. V zadnjem kvartalu je bilo narejenih nekaj pozitivnih premikov pri podpisanih pogodbah, potrjevanju operacij in izplačanih sredstvih kohezijske politike, zato bo do konca leta slika za cca 200 milijonov EUR ugodnejša, še vedno pa za nacionalni proračun velika.

1. **SS TP GZS PRIČAKUJE, DA BO VLADA POTRDILA SPREMEMBO OPERATIVNIH PROGRAMOV - V TRENUTNEM RAZREZU SREDSTEV ZA RAZVOJNO-RAZISKOVALNE AKTIVNOSTI PODJETIJ NI VEČ.**

Izjemnega pomena je, kako bo odločitev o spremembi treh operativnih programov in njihovih podprogramov politično usklajena in podprta na Vladi. Na področju **vlaganj v gospodarsko razvojno infrastrukturo** so neporabljena sredstva, smiselno je sprejeti odločitev, ali pretežen del teh sredstev prenesti na prvo prednostno usmeritev, da ne vlagamo v zidove, ampak v znanje. To bi zagotovilo sredstva, s katerimi bi Ministrstvo za gospodarstvo in Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo pridobilo sredstva za tovrstne aktivnosti.

V **OP za razvoj človeških virov** se izpostavlja instrument mladih **raziskovalcev v gospodarstvu ter zapletov v zvezi z avansiranjem**. Postopki so v teku, a ne brez zapletov. V okviru **OP za razvoj okoljske, prometne infrastrukture** je mogoče področje **trajnostne energije s primernimi pristopi** in instrumenti mogoče oblikovati tudi tako, da bi bilo »v javnem interesu« primerno za zasebni, ne le javni sektor.

2. **STRATEŠKI SVET PRI GZS PODPIRA AKTIVNOSTI SVLR V ZVEZI Z ADMINISTRATIVNIMI IN ORGANIZACIJSKIMI POSTOPKI ZA UČINKOVITEJŠE, POENOSTAVLJENE POSTOPKE ČRANJA EU SREDSTEV**

Ovira za črpanje EU sredstev so administrativne in organizacijske narave. Nekatere spremembe se realno lahko uvedejo zelo hitro, sistemske, bolj kompleksne, pa terjajo temeljito analizo pri vseh nosilcih za njeno izvajanje.

V postopkih so zaporedno udeleženi SVLR, Ministrstvo za finance, ministrstva, agenti, TIA, Slovenski podjetniški sklad, JAPTI, agencije in zunanji izvajalci, ki pripravljajo razpise, neposredne potrditve, javna naročila, kontrole, in to s kadri, ki nimajo potrebnih kompetenc in ki ne razumejo, zakaj in komu je sistem za odgovorno izvajanje vseh aktivnosti namenjen. Zato se postopki zapletajo in gradijo kontrolo na kontrolo - pogosto ne samo dvojno ampak tudi do šestkratno. Bistveno pri tem je, da nihče med njimi ni odgovoren za celoto.

Posledica je vrsta administrativnih ovir in blokad, ki znižujejo saldo vplačil EU sredstev podjetjem in nazaj v nacionalni proračun. Za bodoče razmere in konkurenčnost pa ni ključno le to, kako in kdaj se bodo te ovire odstranile, ampak zlasti to, kako bomo z EU in lastnimi sredstvi spodbujali konkretne projekte za dejanski tehnološki preboj. Takšne blokade in takšnega stanja duha, ko se razvojna sredstva vlagajo neracionalno ali sploh ne, Vlada ne moremo več akceptirati. Ker je slovensko gospodarstvo tudi zaradi razvojnega in tehnološkega zaostajanja v vse težji situaciji, mora Vlada sprejeti strateške usmeritve o vzvodih in orodjih, ki jih lahko pridobimo s črpanjem EU sredstev, kaj bo naredila kot dober gospodar, da bi pomagala dvigniti njegov tehnološki nivo.

SS TP pri GZS podpira in pozdravlja aktivnosti SVLR v zvezi z administrativnimi in organizacijskimi postopki za učinkovitejše, poenostavljene postopke črpanja EU sredstev na **področju avansov, optimiranja in standardizacije navodil ter optimizacije finančnih tokov**.

Avanse je treba uporabiti za vse instrumente in dvigniti omejitev na zavarovanje z menico na 1 mio EUR, kar je **Ministrstvo za finance** že zagotovilo, a ne realiziralo. Poenotena navodila o upravičenih stroških je treba uveljaviti pri skrbnikih pogodb (TIA, JAPT in ostali), usposobiti in motivirati uslužbenke za doseganja večje stopnje črpanja. Za optimizacijo finančnih tokov je nujna temeljita analiza vseh postopkov, njihova optimizacija in avansiranje za pokrivanje upravičenih stroškov.

Strateški svet od **SVLR** kot administrativnega telesa pričakuje, da informacijo o napakah, ki so jih na seji posredovali člani sveta, posreduje pristojnim, da presodi oz. koordinira za njihovo čimprejšnjo odpravo. Gre za postopke v zvezi z domnevno **napačnim izračunom urne postavke**, s poenostavitvami planiranja projekta v fazi **prijave v urah in planiranih zneskih**, nepriznanimi skupnimi **materialni stroški, omejevanjem velikosti računa na 400 EUR**, Pričakuje **odpravo enormnega števila kontrol** in podpisov za **Mlade raziskovalce**, zlasti pa **odpravo zunanje kontrolo, ki jo izvajajo d.o.o.** Te skozi zahtevke dobijo vse informacije o razvojnih projektih, o strateških vsebinah, in na tej podlagi prodajajo svoje storitve, kako pravilno sestaviti zahtevek.

Od Ministrstva za finance se pričakuje tudi razmislek o možnostih nadomestitve pravila plačane realizacije in morebitnim upoštevanjem mednarodnih računovodskih standardov, ki priznavajo fakturirano realizacijo in **odprava nesprijemljivo togih pravil**, ki pri dokumentiranju upravičenih stroškov ne dopuščajo najmanjše **napake na nekaj decimalkah** (primer ne potrjevanja garancij za avanse v primeru napak na več decimalkah, npr. za 0,01 evra, zaradi česar stojijo vsi avansi vseh partnerjev projekta).

3. **STRATEŠKI SVET TP PRI GZS POZIVA K STRATEŠKEMU RAZMISLEKU O PRIORITETAH, NOVIH INSTRUMENTIH IN ENOTNEM AGENTU ZA VLAGANJA V RAZVOJ**

Pomembno je, da državna administracija odpravi sistemske napake, ki zaradi katerih je stopnja črpanja EU sredstev v letih 2007-2009 zaskrbljujoča. Usmeriti pa se je treba zlasti v to, kaj storiti, da pritegne preostale velike deleže ne črpanih sredstev, da se bi vlagale v prave prioritete. Podpirati bi morala tiste, ki imajo najvišjo dodano vrednost, ki zaposlujejo in ustvarjajo nova kvalitetna delovna mesta.

Za učinkovitejše črpanje kohezijskih sredstev so nujne tudi rigoroznejše odločitve:

- a) Sredstva je treba od izgradnje zidov v gospodarskih središčih usmeriti na kompetenčna jedra v gospodarstvu. Ustvariti je treba nove instrumente in sicer:
 - **Kompetenčni centri**, ki bodo podpirali neizbrana, a odlično ocenjena partnerstva gospodarstva in znanosti po razpisu za CO 2009-2011
 - **Javna naročila - demonstracijski projekti**, (IKT, trajnostna raba energije, prioritete iz podrobne analize neizbranih CO) ki podpirajo konkurenčnost in tehnološki razvoj ter pridobivanje domačih referenc. Ne gre za klasičen razpis niti klasično javno naročilo, zato je za izvedbo potrebno strokovno znanje, odločitve in poznavanje potreb ter potencialnih kompetentnih izvajalcev.
 - **Inovativni načini internacionalizacije**
 - **Neposredne potrditve pomembnih projektov, ne z javnimi razpisi, ker je ta možnost bistveno krajša, bistveno bolj racionalna; za kriterije izbora zahtevati ne le ceno, ampak tudi ostale kakovostne kriterije izbora.** Ta princip bi lahko veljal tudi za črpanje evropskih sredstev, da jih dobijo tista podjetja, ki razvijajo svojo prvo referenco z novimi tehnologijami.
- b) Na najvišjem nivoju je nujna odločitev o **podpori najbolj propulzivnim podjetjem in opredelitev razvojnih prioritet**, ki povezujejo kritično maso znanja, ki imajo potencialne kakovostnih delovnih mest, visoke dodane vrednosti, trgov.
- c) Za odpravo velikih razlik, ki so danes vidne v pristopih različnih nosilcev razpisov v odnosu do podjetij (napredek je zaznan na MG), gospodarstvo terja povezovanje različnih nosilcev, ministrstev, agencij, pod okrilje **enotnega agenta za izvajanje tehnološke politike**. Ne sme se dopuščati drobljenje posameznih razpisov na posamezna ministrstva

4. SS TP PRI GZS SE MORA V JAVNOSTIH UMESTITI KOT KOMPETENTEN IN UPOŠTEVANJA VREDEN OBLIKOVALEC STALIŠČ TEHNOLOŠKE RAZVOJNE POLITIKE

SS TP mora svoja stališča plasirati ustreznim odločevalcem na Vladi in ministrstvih ter ostalim javnostim na način, s katerim bo bolj razvidno, da gre za kompetentno in upoštevanja vredno telo. Uveljaviti jih je treba v javnih nastopih vodstva GZS, na skupnih omizjih članov SS TP GZS in s člani Strateškega sveta PV, MG in MVZT ter ostalimi ministri.

Za neposredno komunikacijo z UO GZS je nujna tudi organizacijska umestitev podpredsednika GZS za področje TR – ki bi bil po funkciji predsednik SS TP.

Strateški svet za TP bo kvartalno preverjal realizacijo predlogov, ki so bili predstavljeni na 8. seji.

Podrobnejši zapis predstavitev in razprave v prilogah je sestavni del tega zapisnika.

Alenka Avberšek
Izvršna direktorica
za zakonodajo in politike